■ سال بیست‌وهشتم ■ شماره ۷۹۷۰ ■ دوشنبه ■ ۱۰ مرداد ۱۴۰۱

ایران

صاحب امتیاز:
خبرگزاری جمهوری اسلامی
سردبیر: کمیل نقی‌پور

تلفن: ۸۸۷۶۱۷۲۰ نمابر: ۸۸۷۶۱۲۵۴ ارتباط مردمی: ۸۸۷۶۹۰۷۵
پیامک: ۳۰۰۰۴۵۱۲۱۳ روابط عمومی / نشانی: تهران خیابان خرمشهر،شماره ۲۰۸
صندوق پستی: ۵۳۸۸-۱۵۸۷۵ / امور مشترکین: ۸۸۷۴۸۸۰۰
چاپ: چاپخانه‌های همشهری
سازمان آگهی‌های روزنامه ایران: دارنده گواهینامه ایزو ۹۰۰۱ از شرکت NISCERT
تهران خیابان خرمشهر شماره ۱۶ / پذیرش سازمان آگهی‌ها: ۱۸۷۷ (۰۲۱)
انتشارات مؤسسه فرهنگی مطبوعاتی ایران: ۵-۸۸۵۴۸۸۹۲
http://irannewspaper.ir

اذان ظهر ۱۳/۱۱ | اذان مغرب ۲۰/۲۸ | نیمه شب شرعی ۰۰/۲۳ | اذان صبح فردا ۴/۳۶ | طلوع آفتاب فردا ۶/۱۳

سخن روز

امام حسین(ع):
هرکسی گرفتاری مؤمنی را برطرف کند، خداوند گرفتاری‌های دنیا و آخرتش را برطرف می‌کند.
بحارالانوار، ج ۷۵ ص ۱۲۲

نویسنده باید از چیزی بنویسد که درونش نهادینه شده است

ابراهیم حسن‌بیگی: وقتی نویسنده به خود دروغ بگوید، گرفتار تصنع می‌شود و اگر می‌خواهد این اتفاق برای وی رخ ندهد، باید چیزی را بنویسد که در درون خودش نهادینه شده است. کسی می‌تواند درباره جنگ بنویسد که جنگ را تجربه کرده باشد. درباره مبانی دینی و بویژه عاشورا هم کسی می‌تواند بنویسد که یا اطلاعات و معلومات کتابی دارد و درس دانشگاهی آن را خوانده یا اینکه از بچگی در محیط و فضای خانوادگی مذهبی تربیت شده است. افرادی مثل منِ که قبل از انقلاب در یک خانواده مذهبی تربیت شده‌ایم و بعد از انقلاب هم مطالعاتمان در این حوزه بوده، طبعاً تحت تأثیر شکل‌گیری عقاید و باورهای مذهبی خودمان هستیم. هر چیزی را که می‌خواهیم در قالب داستان بگوییم، در واقع در زمان محرم و صفر و در قالب شرکت در دسته‌های عزاداری و مساجد و هیأت‌ها در ما نهادینه شده است. عقاید و باورهایمان، آموخته شده صرف نیستند، بلکه آموختن و آموزش به این باورهای دینی کمک کرده است تا ما به یقین در این حوزه برسیم.

بخشی از گفته‌های این نویسنده و مدرس داستان‌نویسی با ایسنا

بیا عباس من! نگران حسین مباش! تا ساعتی دیگر او نیز به ما می‌پیوندد. اما او هنوز کارش در زمین به سرانجام نرسیده است. او تا تمام پرندگان دست پرورده‌اش را پرواز ندهد و از رسیدنشان به مقصد مطمئن نشود، پا از زمین برنمی‌دارد.

سقای آب و ادب
سید مهدی شجاعی
انتشارات نیستان

نـــگاره
نیما شاه‌میری

این روزهای اینترنت

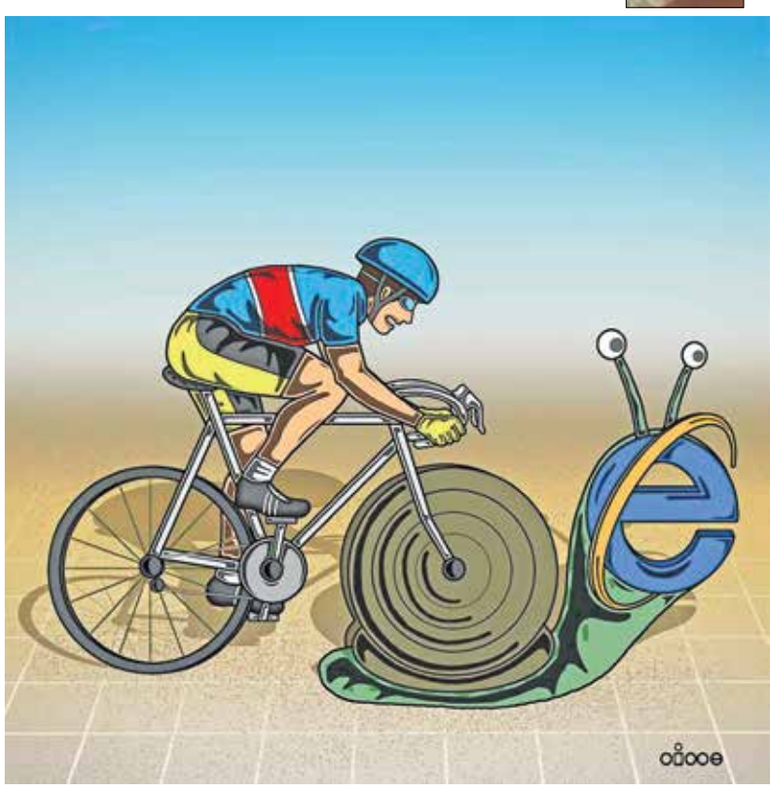

هنرمندان در فضای مجازی

همزمان با فرارسیدن ماه محرم و ایام سوگواری امام حسین (ع) و یارانش، برگزاری کنسرت‌های موسیقی تعطیل شده و فیلم‌های کمدی روی پرده نیز به مدت ۱۰ روز اکران نمی‌شوند. از سوی دیگر تعدادی از تئاترهای روی صحنه هم روزهای پایانی اجرا را پشت سر گذاشته‌اند. فعالیت‌های هنرمندان در فضای مجازی هم تحت تأثیر این فضا قرار گرفته است.

■ **چهره‌ها**

رضاصادقی با انتشار ویدیویی فرارسیدن ماه محرم را تسلیت گفته است: سلام بر محرم و حال و هوای تفکر، حقیقت‌جویی و شهامت و وفاداری. سلام بر روزهایی که یک بزرگ زن بعد روزگارش گفت (ندیدم بجز زیبایی). سلام به بزرگ مردی که مخالفانش ظاهر دینداری و ایمانداری داشتند، سلام بر بزرگ‌مردی که پای عقیده‌اش، سکوت نکرد حتی به قیمت جانش، سلام بر مردی که چشم‌هایش را بست تا برود هر که دلش به ماندن نبود. سلام بر حسین ابن علی علیه‌السلام.

جابرقاسمعلی، فیلمنامه‌نویس با انتشار شعری از شکیبی اصفهانی درباره سالروز تولدش و عبور از مرز ۶۰ سالگی نوشته است: «شصت امرداد گذشت. شب‌های هجر را گذراندیم و زنده‌ایم... ما را به سخت جانی خود این گمان نبود. باورم نمی‌شود شصت امرداد گذشته؛ سخت یا سهل، زشت یا زیبا، گران یا ارزان، گوارا یا ناگوار، برافراخته یا فروافتاده... به هر شکل و شمایلی که زیستم، حکماً سهم من از جهان بوده؛ نه بیش، نه کم...»

علیرضا داوودنژاد سالروز تولد مسعود کیمیایی را با این عبارات تبریک گفته است: «استاد مسعود کیمیایی فیلمساز تاریخ‌ساز ایران که غلبه بر دوگانه هنر و صنعت یا هنر و تجارت را به سینمای ایران آموخت و توانست در اوج رقابت نابرابر فیلم وارداتی با تولید بومی، مخاطبان فیلم خارجی را به سالن‌های نمایش فیلم ایرانی بکشاند؛ زادروز او بر فرهنگ، هنر و سینمای ایران مبارک باد.»

روح‌الله حجازی که این روزها سریال «نوبت لیلی» را در پلتفرم‌های آنلاین نمایش در حال پخش دارد از درگذشت پدرش همزمان با شب اول محرم خبر داده است: «به شکوفه‌ها به باران برسان سلام ما را... پدر عزیزم، قهرمان من، روحت قرین رحمت حق. حاج سیدکریم حجازی، قهرمان مردم آبادان آسمانی شد.»

محمدعلی مؤدب‌پور این بیت (ما غباران را سرد این اعتبار کز سواران نیست باقی جز غبار) از سروده‌هایش را به اشتراک گذاشته و از کار تازه‌اش خبر داده است: «از بهترین توفیق‌های هر کسی که اهل نوشتن است نوشتن برای خانواده عزیز محمد مصطفی (ص) است. زمانی توفیق یافتم خطبه منای سیدالشهدا (ع) را منظوم کنم. این بار هم در لبیک به دعوتی رؤیایی، منظومه‌ای نوشته‌ام به نام نامی شهید شیرخواره دشت کربلا. خطبه اصغر، بضاعت ناچیز من است در پیشگاه کم‌سن‌ترین شهید نینوا و من که باشم که... دعا کنید که توفیق بیابم شاعر علی (ع) و پسران سروقامتش باشم.»

محمدرضا شمس نیز در صفحه اینستاگرامش اعلام کرده که قرار است از ۲۴ مردادماه چهارمین دوره کارگاه داستان‌نویسی پیشرفته به‌صورت آنلاین برگزار کند. این کارگاه در ۱۰ جلسه دوشنبه‌ها از ساعت ۱۵ تا ۱۶:۳۰ برگزار می‌شود.

■ **دیگه‌چه‌خبر**

صفحه اینستاگرام موزه کودکی ایرانک از برگزاری کارگاه‌های شاهنامه‌خوانی برای کودکان ۷ تا ۱۲ سال خبر داده است. در این کارگاه که قسمت دوم از مجموعه کارگاه‌های شاهنامه است، داستان هوشنگ را می‌شنویم و عروسک درست می‌کنیم. زمان برگزاری این کارگاه پنجشنبه ۱۳ مردادماه از ساعت ۱۰ تا ۱۱:۳۰ است.

صفحه اینستاگرام انتشارات آستان قدس رضوی از درگذشت محمدهادی زاهدی نویسنده، مترجم و پژوهشگر فرهیخته آثار دینی و تاریخی به‌نشر خبر داده است. یکی از خواندنی‌ترین آثار این نویسنده کتاب «شهادت‌نامه حسین(ع) و شهیدان کربلا» است که به‌عنوان یکی از منابع سیزدهمین پویش مطالعاتی به‌نشر که در ایام محرم و صفر برگزار می‌شود، انتخاب شده است.

صفحه اینستاگرام نشر خاموش اعلام کرده که قرار است امروز (۱۰ مردادماه) گرامیداشت زنده‌یاد دکتر حسن ذوالفقاری را همراه با رونمایی چهار کتاب از مجموعه کتاب‌های بومی سروده‌های ایران برگزار کنند. این برنامه با همکاری دانشگاه شیراز و با حضور مؤلفان (غلامرضا بهرام‌پور، سید برزو جمالیان‌زاده، راضیه رستمی و مینا مساعد) و میهمانانی چون ابوالقاسم اسماعیل‌پور مطلق، محمد جعفری قنواتی، کاووس حسن‌لی و مجید شمس‌الدین ساعت ۱۹ به صورت آنلاین برگزار می‌شود.

آهنگ «غمگین و دل پشیمونم» اثری تازه از میدیا فرج‌نژاد در قالب پروژه «تار و تاریخ» است. فرج‌نژاد این آهنگ را براساس ملودی معروفی از سیدعلی‌اصغر کردستانی تنظیم کرده است. آواز این قطعه را بهمن جانسوز خوانده است. ویدیوی این آهنگ بر مزارِ سیدعلی‌اصغر کردستانی در صلوات‌آباد کردستان ضبط شده است.

در دهه اول ماه محرم و پس از اذان مغرب و عشاء پهنه رودکی مقابل تالار وحدت میزبان مجالس تعزیه است. رویداد شبیه خوانی در پهنه توسط «گروه تعزیه سیدالشهدا(ع)» به سرپرستی احمد عزیزی برگزار می‌شود. در شب اول این رویداد تعزیه «شاهچراغ(ع)»، اجرا شد. «وهب نصرانی»، «طفلان زینب(س)»، «حضرت مسلم(ع)»، «دوطفلان مسلم(ع)»، «حر ریاحی»، «حضرت علی اکبر(ع)»، «حضرت قاسم(ع)»، «حضرت ابوالفضل(ع)»، «شهادت امام حسین(ع)» و «بازار شام» دیگر مجالسی هستند که طی این ده شب در پهنه رودکی اجرا خواهد شد.

مروری بر فلسفه آیین‌های عاشورایی در اقصی نقاط ایران

یک حماسه با هزاران جلوه آیینی

پنجره‌ای روبه دیوار

رضا آشفته
نویسنده

با آغاز ماه محرم که ماه پیروزی خون بر شمشیر است، آیین‌های عاشورایی و ویژه ماه محرم و صفر نیز در کوچه، خیابان ، تکایا و حسینیه‌ها اجرا می‌شوند؛ آیین هایی که یادآور قیام و نهضت حسینی در برابر یزید است.این رویداد که در سال ۶۱ ه.ق با شهادت امام حسین(ع)، اهل بیت(ع) و یارانش به وقوع پیوست همچنان در میان عاشقان زنده نگه داشته می‌شود و در ایران و در میان اقوام مختلف در اختلاط با باورها و آیین‌های کهن شکل و بویی بی‌بدیل و منحصر به فرد گرفته و فرهنگ عاشورایی را به حد اعلا می‌رساند.

در روزهای نزدیک به محرم شاهد علم شدن داربست‌های نذری هستیم و از آغاز محرم، در تکایا و حسینیه‌ها مراسم روضه‌خوانی و سینه‌زنی و زنجیر زنی برگزار می‌شود و بسته به اینکه آن حسینیه برای کدام قوم و فرهنگی باشد با تنوع مراسم و آیین نیز همراه می شویم. چنانکه مثلا آذربایجانی‌ها یا خوزستانی‌ها که آیین‌های منحصر و مشهوری دارند اما با شکل و شمایل متفاوت و در عین حال باشکوه به اقامه سوگ برای امام می‌پردازند. خوزستانی‌ها دایره وار در هم می‌تنند و با شکوه می‌خوانند و هماهنگ سینه می‌زنند و آذری‌ها با احساسات غلیظ در صف‌های بلند و با اندوه آشکار و فغان زنجیر می‌زنند و... اینها دال بر یک باور ژرف و ماندگار است که اینان نمی‌خواهند خلاف آمد رفتار کوفیان که امام و یارانش را در صحرای کربلا تنها نهادند تا ناجوانمردانه سر از تن هایشان جدا شود، با او رفتار کنند و مشتاقانه و باورمند در شکوه و جلال ویژه‌ای این آیین‌ها را در آمیختگی با نوای حزن آلود طبل و سنج به تصاویری غمبار تبدیل خواهند کرد.

تهران پایتخت ایران سرشار از مردمان اقصی نقاط کشورمان است و همین مردمان در هر جایی برای خودشان علم و کتل خاصی را تدارک خواهند دید که با دیگر اقوام و شهروندان متفاوت است و گاهی عرب‌های عراق و کویت، پاکستانی‌ها، افغانستانی‌ها و دیگر نقاط جهان نیز در این پایتخت شیعیان آیین‌های عاشورایی‌شان را به نمایش می‌گذارند و همه اینها حول یک محور و باور مشترک می چرخد و امام حسین (ع) فراتر از این باورمندی به‌عنوان انسان آزاده و آرمانخواه برای دیگر عقاید و باورها و حتی بی‌باورها جایگاه والا و ویژه‌ای دارد و بسیاری در این مراسم شرکت می‌جویند و برای خود نذر و نیازهایی را نیز ادا می‌کنند و این حالت فرامرزی و فرادینی بر شکوه و جلای این آیین‌ها خواهد افزود و ما را به باوری بزرگتر رهنمون خواهد کرد که اگر انسان بنابر هر باوری انسانیت را مد نظر قرار دهد می‌تواند برای دیگران نیز الگویی قابل اعتنا و چشمگیر تلقی شود چنانکه امام حسین(ع) در میان کلیمی‌ها، ارمنی‌ها، زرتشتی‌ها، آشوری‌ها و دیگر باورمندان از جایگاه مطلوبی برخوردار است و کافی است در این روزها و شبهای عاشورایی به محلاتی که در جوار زندگی اینان قرار دارد سری بزنید؛ غیر ممکن است که این مردمان را در حاشیه و بطن آیین‌ها نبینید. بنابراین امام حسین(ع) فراتر از یک چهارچوب دینی و مذهبی توانسته همه را نسبت به بیداری بشر در برابر هر دستگاه جور و ستمی آگاه کند و این فرازی بزرگ برای اقتدا کردن به اوست که انسان را با شکوه و آزادگی‌اش معنا می‌بخشد و نمی‌خواهد کرنشی در برابر ستمگران و زورگویان در جهان داشته باشند.

حالا با درک این معنا همه این آیین‌ها پس از ۱۴۰۰ سال معنای خود را به روشنی برایمان آشکار می‌کنند و ادراک این قضیه عاملی برای حضور بهتر در این آیین‌های باورمندانه‌ای است که جز انسانیت و تحصیل معنویت نخواهد بود.

در نابودی نشر و اهالی‌اش سهیم نشویم

کلمه

ترانه وفایی
نویسنده، ناشر

گفتند کنار خیابان سی دی های کتابت را ریخته‌اند و می فروشند. اگر خود، ناشرشان نبودم، نمی توانستم نظری بدهم... ناشر باید کاری می کرد. گفتم اشکالی ندارد، به دست مخاطب می‌رسد!

اما امروزه دیگر وارد عصر دیجیتال شده‌ایم. شرایط عوض شده، دیدگاه منِ آن روز تفاوت کرده است. تکنولوژی با خودش رویکردهای جدید آورده. برخی از ما که مسلماً مخاطبین این تکنولوژی هستیم، دیگر لازم نیست زحمت زیادی برای کپی سی دی و کتاب به خود بدهیم و خرج کنیم! امروزه «دانلود» می کنیم. از هر کجا که شد!

دیجیتال، دنیایی بی مرز است که اگر خودمان در آن مرزهایمان را تعریف نکنیم از معیارهایمان آن قدر دور می‌شویم که به سختی یادمان بیاید که گم شده ایم!

مایی که اهل کتاب، یا بهتر بگویم، به کتاب علاقه‌مند هستیم، گاه معصومانه و ناآگاهانه از کار خود و گاه غیر معصومانه و آگاهانه، به کمک این رفاه افزوده به زندگیمان، برای دیگران مشکل می آفرینیم. اجازه دهید قبل از اینکه از این «دیگران» یاد کنم، یادآوری کنم، هر چند این یادآوری پرواضح باشد، که گروه دوم فقط شامل کتابخوان‌ها نمی شود. بلکه عده ای هم هستند که در راه منفعت خویش، با تسلط و آگاهی به این خطا کمر همت بسته‌اند، در هر شرایط و زمینه‌ای چنین هستند و به تخریب مأنوس.

و اما، گروه دیگر این مورد، کتابخوان های اصیل هستند که با بی‌توجهی بر این مهم، به این کار می پردازند. شاید حتی خودشان از پدید آورندگان کتاب باشند. گاهی حواس ما آموزش ندیده است. حواسش پرت مشکلات دیگر است. به نفس عمل و عواقبش نیندیشیده است. به اینکه کتاب مربوط به چند سال پیش است و آیا دانلودش مجاز یا نه، فکر نکرده است. از تفکر اینکه اگر خود جای آنها بودیم دور افتاده، حتی حواسش نیست به آنهایی که این پی دی اف‌ها را در اختیار قرار داده‌اند تا با هر کلیک ما به سود برسند!

حال بگوییم منظورم از این دیگران چیست؟ در اینجا، در این یادداشت کوتاه، روی سخنم به خواننده‌ها یا کپی‌برداران کتاب برای باز تولید غیر قانونیِ آثار تألیفی نویسندگان، محققان و مترجمین، ناشران، پخش کنندگان و حتی خود خوانندگان کپی‌بردار دیجیتالیِ کتاب است. دانلود کتاب الکترونیک از سایت های غیر مجاز یا ورود به سایت مجاز، با ترفند خاص، مانند این است که ما کالایی را بخریم و صاحبش نباشیم و یا بدتر از آن، کالایی را بدون اجازه و پرداخت، از آن خود کنیم. تصور اینکه کتاب دیجیتال نیز مانند کتاب کاغذی، کتاب است، مشکل نیست. مسلماً برای جامعه کتابخوان قابل درک است که دانلود بدون مجوز، غیر از اینکه غیر اخلاقی است، تمامی افرادی را که در بالا ذکر شد را نیز با بحران مواجه می کند. باعث رکود کار آن عوامل می شود، این رکود به نابودی کار تولید کننده هم می انجامد و سپس با عظیم‌ترین مشکل روبه‌رو می شویم: سقوط فرهنگی.

فرایند تولید کتاب دیجیتال درست است که از کتاب کاغذی، کم هزینه‌تر است اما دانلود بی مجوزش به بازار کتاب الکترونیکی یا فیزیکی، لطمه خواهد زد. چه رسد که چاپ شود و در کنار پیاده روی خیابان انقلاب فروخته شود!

یا ور روند تولید کتاب در کشورمان باشیم تا این صنعت در هر شکل خود، دیجیتال یا غیر دیجیتال، به حیات خود با جایگاهی در خور ادامه دهد...

نقش عاشورا در علم و عملِ اجتماعی شیعیان

دریچه

دکتر حمید پارسانیا
عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی

وقتی می‌کوشیم تا «نقش عاشورا را در علم و عمل اجتماعی شیعیان» به بررسی بگذاریم، با سطوحی از علوم تحت عنوان «علوم‌اجتماعی» مواجه خواهیم بود. واقعه عاشورا، به عنوان عنصری محوری در فرهنگ، تاریخ و دانش اسلامی، در این علوم انعکاس یافته و تأثیرگذار است. نخستین لایه این تأثیرگذاری که عمیق‌ترین سطح آن نیز هست، آن بخش از تحلیل‌هایی است که نسبت به عاشورا در احادیث وجود دارد و در بخشی از معارف و دانش‌های شیعیان بازتاب یافته است. بر این مبنا، این حادثه، واقعه‌ای الهی دیده می‌شود که از آدم تا خاتم وجود داشته و تا روز قیامت نقش‌آفرینی خواهد کرد.در چنین رویکردی، عاشورا ناظر به یک واقعه در مقطعی تاریخی و موقعیتی نیست، بلکه اتفاقی است که رخ داده، تمام نشده، و ازلی و ابدی است. بر این اساس، عاشورا به حسب ظاهری، در مقطعی از زمان به وقوع پیوسته است ولی به لحاظ حقیقت آن، سرمدی و جاویدان بوده و با همه عالم و اهل عالم گره خورده است. از این منظر، هیچ یک از کنشگران واقعه عاشورا از این مسأله مستثنی نیستند و این موضوع محدود به امام حسین(ع) یا اصحاب‌شان نیست، حتی کسانی که در جبهه مقابل امام نیز قرار گرفته‌اند، مشمول این حکم می‌شوند.از این رو است که بر اساس آیات، احادیث و روایات، واقعه عاشورا با فطرت الهی پیوند می‌خورد و در واقع، عهد و پیمانی است که خداوند با همه بندگانش بسته است. در حادثه عاشورا همه بر شاکله وجودی خود عمل می‌کنند. ظاهر و باطن جدا نیست، حقیقت فرد ظاهر شده و تعین یافته است. باطن عرفانی و فلسفی این واقعه، جدای از رفتار اجتماعی و سیاسی شیعیان نیست و درعمل و حیات آنان نیز قابل پیگیری و تسری است و در علم اجتماعی شیعیان تأثیرگذار بوده است و در چند سطح و لایه درس متناظر با خود را دارد؛ درسی که از واقعه عاشورا می‌توان گرفت کاملاً سیاسی و اجتماعی است و از طرف دیگر با حقیقت و معنویت عالم نیز پیوند می‌خورد و به همین تناسب، در شاکله و شخصیت شیعیان، به لحاظ نظری، فکری و رفتاری اثرگذار و متجلی است و تمسک به آن، بخشی از هویت تشیع را شکل می‌دهد.در کنار جلوه و تجسم عاشورا در هویت شیعی، انعکاس و بازتاب تفکر عاشورایی را در عملکرد و کنش سیاسی شیعیان نیز می‌توان ردگیری کرد. واقعیت این است که مقاومت‌های سیاسی شیعیان در طول تاریخ همواره ملهم از حرکت امام حسین(ع) و واقعه عاشورا بوده است و یکی از شواهد این مدعا، حرکت مردم در پیروزی انقلاب اسلامی است که یکی از پایه‌های اساسی این حرکت سیاسی، مراسم و مناسک دهه محرم و واقعه عاشورا بوده است و حتی خود حضرت امام خمینی(ره) در حرکت سیاسی خود که مبارزه با ظلم و استبداد بود از حضرت امام حسین(ع) و واقعه عاشورا ملهم بود و این نگاه و نگرش را به بدنه جامعه هم تزریق می‌کردند. بطور کلی تشیع هر جای تاریخ که کوشیده در برابر ظلم و استبداد زمانه‌اش بایستد به امام حسین(ع) و حرکت ایشان اقتدا کرده است.

***مکتوب حاضر، متن ویرایش و تلخیص شده «ایران» از سخنرانی حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر حمید پارسانیا با عنوان «نقش عاشورا در فلسفه اجتماعی شیعیان» است که در سلسله نشست‌های مجازی «حسینیه حکمت» به همت مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران ارائه شد.**

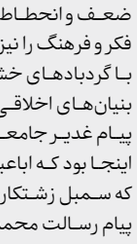

عاشورا حرکتی در امتداد «بعثت» و «غدیر» و چالشی جهت تبیین «فلسفه انتظار»

آسیب‌شناسی جامعه عصر عاشورا

اسماعیل علوی
دبیر گروه پایداری

هنجارهای اجتماعی، تجلی ارزش‌های یک جامعه و برباورهای بنیادین استوارند. مادامی که جامعه‌ای دست از اصول خود نکشیده و با بزرگداشت ارزش‌های خود از آنها محافظت نماید، سلوک آن جامعه برهمان محور ومدار تداوم خواهد داشت. آنچه اما حیات جامعه‌ای فرهمند را تهدید می‌کند، همانا بیگانگی و یا از خود بیگانگی آحاد جامعه با ارزش‌های بنیادین است. این نقیصه همچون آسیب و آفتی بزرگ زمینه‌ساز بروز رفتارهای نابهنجار فردی و اجتماعی نیز خواهد بود. رسالت محمدی(ص) به همراه خود شیوه زندگی وسلوک رفتاری خاصی را به ارمغان آورد که برپایه اصل کرامت و ارجمندی انسان استوار است. این شیوه شامل برادری، برابری، وحدت، صداقت، عدالت، جوانمردی، آزادگی و نوعدوستی است که ضمن تعالیم اسلام، تعلیم می‌شوند. ارزش‌های مورد ترویج در دوران رسالت محمدی(ص) هنجارهایی از این دست را میان مسلمانان رایج و جامعه نمونه‌ای را در مقابل چشم‌ها نشاند. لکن با رحلت پیامبر اسلام(ص) حیات طیبه اجتماع مسلمین به تدریج، دچار خزان شده و با رجعت رفتارها و باورهای عصر جاهلی، عصبیت‌های قومی و نژادی، مال اندوزی، کینه‌ورزی و دشمنی، تفرقه و تشتت، تحقیر و تبختر و... رواج دوباره یافت. اجتماع مسلمین به ضعف و انحطاط گراییده و این ضعف و انحطاط عرصه فکر و فرهنگ را نیز دربرگرفت. بدین‌گونه اجتماع مسلمین با گردبادهای خشونت و جهالت مواجه شده و نتوانست بنیان‌های اخلاقی دوران پیامبررا ادامه دهد و با فراموشی پیام غدیر جامعه اسلامی از تداوم حیات طیبه بازماند. اینجا بود که اباعبدالله الحسین(ع) با روی کار آمدن یزید که سمبل زشتکاری و فساد بود پای در میدان قیام نهاد تا پیام رسالت محمدی(ص) و غدیر را تجدید کند و به گوش جان‌ها برساند. مفهوم فساد و انحراف از ارزش‌های اولیه در عصر امام حسین(ع) ابعاد گسترده‌ای یافته بود و تخطی از هنجارها امری عادی تلقی می‌شد. امر به معروف و نهی از منکر اصل فراموش شده‌ای بود و اگر کسی بدان متوسل می‌شد دچارعواقب بدی می‌شد. مردم متغیر الحال شده و درحمایت از ارزش‌ها ایستادگی نمی‌کردند. در چنین وضعیتی امام با مخاطب قرار دادن وجدان‌ها فرمود: «مردم! نمی‌بینید که به حق عمل نمی‌شود و کسی از باطل روی گردان نیست؟ در این اوضاع مؤمن لقای پروردگارش را به چنین زندگی‌ای ترجیح می دهد.»

اقدامات امام حسین(ع)برای برخورد با آسیب‌های اجتماع بعد از نبی اکرم(ص) در سه سطح عمده بود:

۱- رؤسای فاسد حاکم بر جامعه اسلامی که یزید در رأس آنان بود.

۲- آحاد امت اسلامی که از هنجارها و ارزش‌های عصر پیامبر غافل شده و به کلی مسیر دیگری را طی می‌کردند.

۳- افرادی از جبهه خودی که همان شیعیان بودند و با سست عنصری دست از ظلم ستیزی و امر به معروف و نهی از منکر کشیده بودند.

نهضت ابا عبدالله الحسین(ع) متکی بر این اصل بود که فضای فکری و فرهنگی جامعه مستعد تغییرشده ودر راستای احیای ارزش‌های اسلامی قرار گیرد.از این رو با سلاح مظلومیت پرده از چهره ریا و تزویر گرفته و با معرفی ارزش‌های والا و متعالی و معرفی سیره پیامبر امکان مقایسه میان سلوک نبوی وعلوی و حاکمان وقت را فراهم آورد تا امت با مقایسه این دو به آسیب‌ها پی برند و زمینه انسجام و همنوایی امت در مقابل ظلم وفساد فراهم شود. محورهای کلی انحرافات که قیام امام حسین(ع) آنها را هدف قرار داد عبارت بودند از:

۱-تحریف باورهای دینی و بازگشت به ارزش‌های جاهلی

۲- انحراف جامعه اسلامی از مسیری که پیامبر ترسیم کرده بود

۳-حاکمیت نظام سیاسی فاسد اموی و بی‌عدالتی رهبران سیاسی

۴- از دست دادن شخصیت اسلامی امت

۵- انفعال امت اسلامی در برابر بازگشت ارزش‌های عصر جاهلی

۶- دنیا طلبی و گرایش به رفاه مادی در نتیجه فتوحات

با قیام ابا عبدالله الحسین(ع) به الگوهای اسلامی توجه بیشتری شده و حرکت آن حضرت توانست مبانی نظری و فرهنگی اسلام را تبیین و الگوی مناسبی را در عرصه‌های مختلف سیاسی، فرهنگی و اجتماعی ارائه دهد. هرچند فرهنگ اسلامی در این دوره مجالی برای رشد پیدا نکرد اما بازتاب‌های نهضت در دوره‌های بعد اصول فرهنگ اسلامی و سنّت حقیقی پیامبر(ص) و امامان(ع) را تحت تأثیر قرار داد.

عکس نوشت

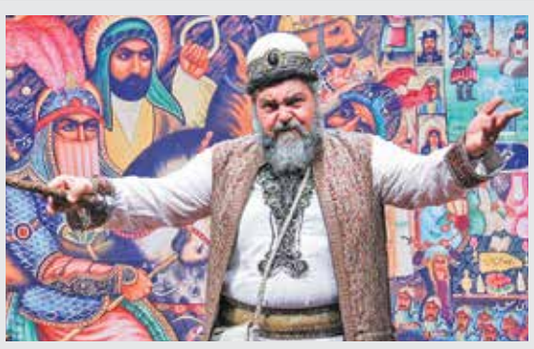

پرده‌خوانی جزو مراسم آیینی و سنتی ایرانیان در ماه محرم است که با روایت پرده‌خوان اشاره به واقعه عاشورا دارد. این روزها مراسمی با عنوان «سینما تکیه» در بنیاد سینمایی فارابی برگزار می‌شود که در بخشی از این برنامه و قبل از پخش فیلم‌های سینمایی با مضمون قیام امام حسین (ع) پرده‌خوانی برای مدعوین توسط صادق ورمزیار پرده‌خوان پیشکسوت اجرا می‌شود. سینما تکیه از شنبه اول ماه محرم‌الحرام (۸ لغایت ۱۳ مرداد ماه) در سالن زنده‌یاد عباس کیارستمی آغاز شده است.